

UNIVERZITA KARLOVA

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA OMBUDSMANKY UK

K PODNĚTU 33/2023

Podavatelka: X (dále jen X), bývalá pracovnice xxx UK

Den přijetí podnětu: 11. 5. 2023

Předmět podnětu:

Bývalá zaměstnankyně X měla být v posledních pěti let vystavena nevhodnému chování nesoucí znaky šikany, resp. bossingu ze strany své nadřízené xxx. Součástí podnětu je rovněž oznámení o nekalé činnosti v ekonomických záležitostech xxx. Tato část podnětu je prošetřována odděleně skrze audit xxx.

Kontaktované osoby:

Podnět byl řešen v součinnosti se jmenovanou bývalou zaměstnankyní. S obsahem podnětu byla seznámena xxx a dvě pracovnice xxx. Své vyjádření k danému podnětu poskytla také tajemnice xxx a zástupkyně odborového svazu xxx.

Prověřované materiály a další důkazní prostředky:

Bývalou zaměstnankyní, paní X, byly ombudsmance postoupeny písemné a ústní informace o průběhu jejího pracovního poměru, včetně vytýkacích dopisů, emailové komunikace s její vedoucí xxx a korespondence o ukončení pracovního poměru. Dále paní X předložila množství dokumentů, kterými měla dokládat údajnou nekalou hospodářskou činnost xxx. Ombudsmanka dále pracovala se svědeckými vyjádřeními výše uvedených osob.

Popis podnětu:

Paní X byla zaměstnána na xxx UK od [REDACTED]. Na výkon její práce si **nikdo údajně historicky nestěžoval**. Poté, co měla v roce [REDACTED] začít upozorňovat na nezákonné faktury xxx, externí pracovnice xxx, začala údajně zažívat **nebývalý bossing ze strany své nadřízené xxx**. Zmiňuje se o: **vyhrožování ukončením pracovního poměru, úmyslném neschvalování dovolených, ponižování, osobních útocích, přidávání práce, snižování finančního ohodnocení, nátlacích na zpracovávání nezákonných dokumentů, donucování úhrad faktur před schválením vedoucím pracovníkem** apod.

Vztah mezi paní X a xxx dokládá jejich písemná komunikace již z června [REDAKCE], ve kterém xxx uvádí, co bude s paní X řešeno. Předmětem pravděpodobně plánované schůzky mělo být **naprosto nevhodné chování paní X k xxx**, ignorance a nerespektování pokynů nadřízené, osočování a pomluvy ze strany paní X, nátlak a vydírání, zpochybňování a nerespektování provozních pokynů xxx, vztah xxx k ostatním pracovníkům xxx, nevyjednání dovolené, neznalost odborných záležitostí, odmítání vykonávat práci.

Svou stížnost ohledně nevhodného chování ze strany své nadřízené měla paní X zaslat **xxx dne [REDAKCE] a také odborům**. xxx reagoval na tuto stížnost dopisem ze dne [REDAKCE], ve kterém paní X žádal o **doložení závažných obvinění**, která ve své stížnosti formulovala. Na tento dopis paní X xxx odpověděla zamítavě ve smyslu, že nehodlá cokoli dokládat. Paní X ombudsmance uvedla, že xxx **žádné šetření** v její věci neprovedla, naopak xxx měl část této stížnosti **přenést na tajemnici xxx**, což ji přišlo absurdní.

V jejích očích **tlak na její osobu po komunikaci s xxx dále zesílil**, což se údajně mělo nepříznivě projevit na jejím **zdravotním stavu**, pro který byla nucena svůj **pracovní poměr ukončit** ([REDAKCE]). Nakonec se tak stalo dohodou ([REDAKCE]), neboť xxx nemohla v případě paní X akceptovat okamžité zrušení pracovního poměru. Součástí dohody byl také výrok o odstupném ve výši [REDAKCE] měsíčních platů.

Ukončení pracovního poměru dohodou měly předcházet **písemné výtky** ze strany xxx. Jejím předmětem bylo **neplnění pracovních povinností** ([REDAKCE]) a **nedodržování pracovní doby** ([REDAKCE]). Výtky měly být paní X pokládány na pracovní stůl v době, kdy tam nebyla, aniž by s ní bylo cokoli předem vyjednáno (uvádí paní X). Dále bylo také paní X a její kolegyni, se kterou sdílí kancelář (dále jen blízká kolegyně), písemně přikázáno ([REDAKCE]), aby se v době **svých nepřítomností zastupovaly**. Tento pokyn ovšem údajně dle svědků nerespektovaly.

Konzistentně s vyjádřeními paní X se k obsahu podnětu vyjádřila také její blízká kolegyně. Podnět z její strany považuje za **důvodný**. Sama je přesvědčena o **nekalých činnostech xxx v ekonomických záležitostech**. Za působení xxx mělo údajně z xxx odejít 4-5 osob (z celkových asi 10). xxx prý nikdo neměl rád, ale nikdo jí to neřekl. Tato blízká kolegyně se **X veřejně zastala** i po jejím odchodu z pracoviště. Reakcí na to mělo být ze strany xxx jasné vymezení.

K obsahu podnětu se při osobní schůzce vyjádřila také vedoucí xxx.

Uvedla, že s paní X sdílela [REDAKCE] let kancelář. Uvádí, že byla vždy trochu **konfliktní** (občas proběhly mezi nimi hádky), ale nějak se jí s ní dařilo vycházet. V průběhu let xxx postupovala kariérně nahoru, paní X na pozici xxx setrvala. Postupně jejich vztah vygradoval v úplnou nevraživost, kterou vnímá mnohem výrazněji ze strany paní X. V týmu nebyla paní X vůbec oblíbená. Údajně **rozkládala svým chováním kolektiv**.

Dále xxx uvádí, že vše, co bylo **přikázané seshora, odmítala dělat** a rozporovala to. Odmítala pracovat. xxx pak musela pracovní úkoly vykonávat za ní. Paní X jí za to **neměla ani poděkovat** a dokonce chtěla, aby si pak věci nechala ve své agendě (např. xxx). **Odmítala mít za sebe zástup**, všechny kritizovala, včetně brigádníků, kteří pak znovu již nepřišli. Při eskalaci jejich vztahu se xxx **musela paní X stranit**, nešlo s ní prý vyjít. Její chování vůči xxx mělo být agresivní, plné křiku a vyhrožování. Dva měsíce údajně chodila do kanceláře oklikou, protože ji nechtěla potkat.

Při plnění pracovních úkolů si měla paní X klást řadu **nároků a formulovat vlastní podmínky** (např. xxx). Měla být údajně na lidi z xxx nepřijemná. Často se tedy spíše obraceli s žádostí o pomoc na xxx. Údajně měla **šířit pomluvy** o xxx, o pracovnících z xxx. Tvrdila, že xxx je zaostalá. xxx, stejně jako další svědkyně, uvádí, že to byla **její blízká kolegyně**, kdo měl implantovat paní X své myšlenky o tom, co je špatně a podporovat ji v boji vůči xxx.

xxx věděla o všech **nařčeních ze strany paní X**, zejména těch, kdy se měla dopouštět **účelové chybovosti**, a mít důvod vykazovat více-práce, a tak sebe nebo jiné obohacovat. Chtěla se proti těmto pomluvám bránit. Při první stížnosti na paní xxx pro údajné více-práce paní X **ale podpořila**. Vše se údajně vyšetřovalo, ale neshledaly se žádné závažné nedostatky, ty drobné byly vyřešeny. K **vysoké fluktuaci** na xxx xxx uvedla, že je dána zejména nízkými platy, některé osoby se dokonce i vrátily zpět.

K výši mzdy a odměn xxx uvádí, že je čerpala ve **srovnatelné výši jako její kolegyně**. Porovnání má ovšem své limity, protože podobná pozice v týmu není. Paní X měla srovnatelnou mzdu jako xxx. **Odměny za vykonanou práci jí byly poskytovány**, a to několikrát ročně. Odměny byly rozdělovány podle výše úvazků a podle množství práce odvedené na příslušném xxx. Ví, že paní X měla účelově **zjišťovat výše mezd pracovníků xxx**, k těmto informacím měla ze své pozice přístup.

Pokud jde o **mimořádné odměny** udělené přímo xxx, tyto byly dle xxx poskytovány za práci nad rámec pracovní náplně a za podporu, kterou poskytují [REDAKCE], popř. pracovnice xxx. Paní X žádnou práci nad rámec svých pracovních povinností pro nikoho neprováděla a ani o to údajně nebyla žádána.

xxx dále popírá, že nejdelší dovolená, kterou kdy paní X měla schválenou, trvala šest dní, jak uvádí X. Nejdelší dovolená paní X byla **osm pracovních dnů**. Dovolená jí byla schvalována tak, jak o ni požádala. Dovolenou čerpala kratší dobu ve více termínech, běžně i **tříkrát do měsíce**, a to po celou dobu trvání jejího pracovního poměru. Došlo také k **souběhu dovolených** kolegyň, nebo paní X požadovala čerpat nevybranou dovolenou z minulého roku. Čerpání dovolené při souběhu xxx paní X neschválila. Ta na ní měla **podat stížnost xxx xxx**. Nakonec po dohodě jí byla dovolená schválena, práci ve xxx musela nicméně zajistit xxx sama. xxx xxx chtěla s paní X opakovaně čerpání dovolené, home office a její mzdu řešit, ale na výzvu k ní nikdy nepřišla.

Co se týče **práce z domova**, xxx uvádí, že po skončení proticovidových opatření na ní **nebyl automatický nárok**. Na oddělení je home office povolován pracovnícím, které o něho požádají z důvodu závažných překážek v práci z jejich strany – péče o rodinného příslušníka, vlastní nemoc atd., a to max. 2 pracovní dny za sebou. Paní X ovšem **využívala home office dle vlastního uvážení**, aniž by měla k němu jakýkoliv důvod nebo o něho požádala. xxx uvádí, že si zřejmě takto napracovávala dobu, kterou neodpracovala v kanceláři, denně prý odcházela domů v 15:00 hod, v pátek i v 11:00. xxx ji měla písemně vyzvat, aby doložila, **jakým způsobem napracovává svoji pracovní dobu**, toto ovšem paní X neučinila. Pouze xxx sdělila, že home office může využívat a žádost ze strany xxx označila za pokus o šikanu.

xxx rovněž dodává, že práce xxx je založena na práci výhradně s [REDAKCE]
[REDAKCE] vytěžuje data do xxx systému a po zpracování opět předává

dokumenty do xxx. Denně navíc přicházejí do xxx xxx, aby s xxx vyřídili své požadavky. xxx je tedy plně závislá na fyzické přítomnosti na pracovišti.

Vyjádření pracovnice [REDACTED] oddělení

Ombudsmanka dále oslovila pro podání vyjádření další pracovníci xxx. Ta uvedla, že je přesvědčena, že **šikana přichází ze strany paní X a její blízké kolegyně**. Sama měla být svědky situace, kdy paní xxx vulgárně a agresivně napadla. Pracovnice měla xxx donutit, aby **situaci začala řešit**. Po jejím naléhání se xxx spojila s právníkem xxx. Poté měly být paní X uděleny **vytýkací dopisy**.

Oslovená pracovnice spojuje eskalaci dění na xxx se **spolčením kolegyn**. Paní X by prý udělala vše, co by jí její blízká kolegyně řekla. Ve svých postojích a přesvědčeních se měly navzájem podporovat. Paní X měla své kolegyni nesmírně důvěřovat. Bez její přítomnosti se měla paní X chovat normálně.

Fungování kolegyn xxx hodnotí svědkyně jako **značně problémové**. Nebyly ochotné nic pro nikoho udělat, zastupovat se, odmítaly xxx, opravovat xxx chyby, které měla posvětit i xxx. **Vymýšlely si svá pravidla**, která na ostatních vynucovaly, aniž by tato pravidla měla jakoukoli oporu v zákoně. Údajně i **xxx měli strach za nimi chodit**, vyhýbali se jejich kanceláři, nechtěli s nimi mít nic společného. Kolegyně se měly opakovaně probírat xxx, aby zjistily, kdo má jakou mzdu. V kvalitě vlastní práce paní X **nevidí žádný problém**, v jejích očích pracovala dobře.

Co se týče odměňování, domnívá se pracovnice, že odměny byly distribuovány všem stejně. Tedy i že paní X odměny dostávala ve srovnatelné výši jako ostatní pracovníci. Co se týče **odměn z xxx**, nebyly prý nikdy vysoké a zakládaly se na tzv. více-pracích, které kdo xxx. To pracovnice xxx nebyly údajně nikdy ochotné. Když jim svědkyně jednou zajistila odměnu ve výši 3 tis. Kč pro každou za více-práce na xxx, měly jí obě odvětit vulgárně ve smyslu, že za takové peníze pracovat nebudou.

Podle slov pracovnice to měla být naopak **xxx, která se pod vlivem dění na xxx hroutila**. xxx nemá mít dle názoru této pracovnice v rámci xxx s nikým špatné vztahy. Vedoucí má od svých lidí podporu. xxx byly údajně ale výjimkou. Svědkyně se rovněž nedomnívá, že by xxx a xxx **měly co dočinění s nekalou ekonomickou činností**, či podvodem, na které paní X upozorňovala.

Konzistentně se k výpovědi vedoucí, xxx a xxx.

S paní X se zná již z doby, kdy působila jako xxx. Měla s ní **dobré mezilidské vztahy**, tyká si s ní. Ohledně jednotlivých nařčení (home office, mzda, čerpání dovolené) jí **opakovaně nabízela setkání**, ale paní X je odmítala. Opakovaně řešila souběhy dovolených.

xxx uvádí, že X byla **dobrou pracovnící**, chybovala přiměřeně. V její situaci nicméně spatřuje jistý vývoj. X údajně potkaly těžké životní události. Uzavřela se. S lidmi v týmu přestala vycházet. S každým byla nespokojená. Lidé se za ní pak už nechtěli stavovat, nespokojení byli i xxx. Se všemi bojovala. Na každého uplatňovala různá pravidla. Se všemi se rozhádala, odmítala txxx zdravit na chodbě. Odmítala se také **nechávat zastupovat**. Měla mít **problém se vším, co se jí přikázalo seshora**, neboť to považovala za šikanu a odmítala to dělat. Xxx

vyslovuje domněnku, že paní X byla pod vlivem své blízké kolegyně. K osobě xxx xxx konstatuje, že s nikým jiným v týmu nemá podobný problém.

X se se svojí záležitostí obrátila také na xxx **odborovou organizaci**. Ta ve věci ovšem samostatně nekonala, protože danou věc začal ve stejný čas řešit s paní X xxx.

Stanovisko:

Předmětem stanoviska ombudsmanky UK je **posouzení, zda se nadřízená osoba, xxx dopouštěla vůči osobě X projevů chování, které lze definovat jako šikanu ze strany nadřízeného pracovníka čili bossing¹**. Ombudsmance nenáleží posuzovat ekonomickou část stížnosti, kterou podavatelka ombudsmance předložila.

Z šetření jednoznačně vyplynulo, že mezi těmito osobami panuje **silně napjatý, emočně eskalovaný vztah**, který byl zdrojem významného psychického **nepohodlí pro obě strany**. Je rovněž evidentní, že paní X měla udržovat obdobně nepřátelské vztahy jako se svojí nadřízenou prakticky v celém kolektivu a pravděpodobně i s xxx, kteří se na ni jako na xxx xxx obraceli. Z vyjádření účastníků šetření se zdá, že **jedinou spojenkyní** paní X byla pravděpodobně jen její nejbližší kolegyně, se kterou sdílela kancelář. Nadřízené pracovnice hovoří nicméně o paní X konzistentně jako o **dobré, kvalitní pracovnici**.

Z předložených důkazů, které měla ombudsmanka k dispozici, **nelze rovněž prokázat, že by paní X zažívala projevy nerovného zacházení v přístupu k podmínkám, za kterých pracovala a ve kterých svěřenou práci vykonávala** (zejm. čerpání dovolené, home office, mzda za práci) a už vůbec ne, že by **nedůstojné podmínky práce byly nástrojem bossingu na její osobě**. Opakovaně ji byla v tomto smyslu nabízena konzultace ze strany xxx, té ovšem nikdy nevyužila. Nejednou **měla ignorovat pokyny i ze strany své nadřízené pracovnice**, xxx k paní X (zejm. udělené výtky, obsahy doložené emailové komunikace apod.) proto spíše interpretují jako **obrannou reakci na expresivní, často útočné chování paní X**.

Po pečlivém vyhodnocení všech svědeckých vyjádření a dalších důkazních materiálů, které jsou detailně popsány výše, **neshledávám v chování ze strany xxx projevy podřaditelné pod šikanu od nadřízeného pracovníka, tudíž shledávám předmět podnětu X jako nedůvodný**.

Doporučení:

Vzhledem k tomu, že podavatelka již není zaměstnankyní xxx, jsou doporučení ombudsmanky formulována pouze pro xxx ve smyslu systémových preventivních kroků.

xxx UK doporučuji přijmout níže uvedená opatření:

- a) systematicky podporovat zaměstnance a zaměstnankyně ve vedoucích funkcích v dovednostech leadershipu,
- b) v rámci pracovních kolektivů na xxx věnovat pozornost osvětě v oblasti šikany a žádoucího chování, a to zejména ve vztazích, které vykazují mocenskou asymetrii,

¹ <https://sikanavpraci.cz/encyklopedie-sikany/druhy-sikany/>, <https://www.ochrance.cz/letaky/sikana-na-pracovisti-rady/>

- c) zvážit periodické vyhodnocování pracovního klimatu v dotčeném týmu,
- d) zabezpečit informování týmu o výsledcích šetření tohoto podnětu.

Zpracovala: PhDr. Kateřina Šámalová, Ph.D., ombudsmanka UK

V Praze 27. 9. 2023